

Transformace po roce 1989

Závěrečné shrnutí hlavních témat

Od průmyslové
revoluce k obnovení
tržní ekonomiky po roce
1989

Obsah přednášky

- Obnovení tržní ekonomiky po roce 1989
- Shrnutí hlavních témat

Čs. ekonomika v roce 1989

- Ve srovnání s jinými zeměmi RVHP byla v relativně lepším stavu (vyšší hrubý národní produkt, nízká inflace, nižší zadlužení)
- Značné nedostatky panovaly v nabídce spotřebního zboží a služeb
- Tzv. sametová revoluce otevřela cestu k obnovení tržní ekonomiky

Privatizace

- Převedení státních podniků do soukromých rukou
- Státní sektor v Československu měl dominantní postavení, proto zde proběhl nejrozsáhlejší privatizační program v rámci bývalého východního bloku

Typy privatizace

- **Malá privatizace** – týkala se menších provozoven, většinou byly takto privatizovány části státních podniků, které byly draženy samostatně
- **Velká privatizace** - byla prováděna několika metodami (aukce, veřejná soutěž, přímý prodej, transformace do akciové společnosti)

Kupónová privatizace

- Její podstatou bylo rozdělení majetku akciových společností, vzniklých transformací státních podniků mezi obyvatele prostřednictvím cenných – investičních kupónů

Restituce

- Vrácení zestátněného majetku původním vlastníkům (na základě zákonů o půdě a mimosoudních rehabilitacích)
- Vztahovaly na majetek zabavený po 25. únoru 1948

Průmyslová revoluce v českých zemích

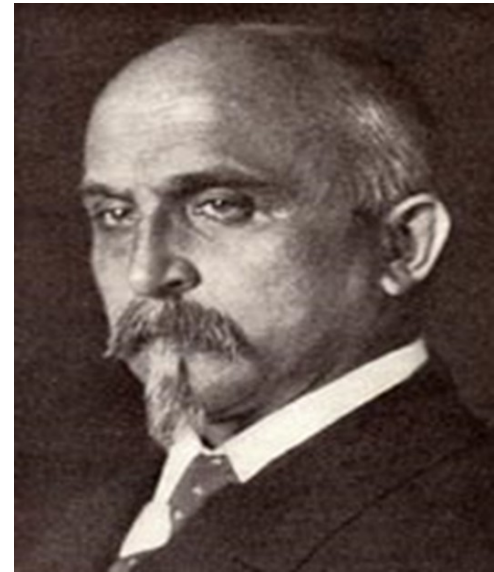
- České země průmyslovou základnou Habsburské monarchie – proč?
- ...
- ...
- ...
- ...

Přijetí živnostenského řádu

- **Živnostenský řád** byl přijat v roce 1859 v západní části monarchie
- Živnostenský řád nijak nezasahoval do rozsahu výroby a služeb, odbytu a cen zisků
- Na jeho dodržení dohlížely živnostenské úřady a inspekce

Specifika čs. ekonomiky po vzniku samostatného státu

- Po rozpadu rozsáhlého vnitřního trhu se byla pro čs. ekonomiku nutností **orientace na export**
- Ekonomickou úroveň ovlivňovaly rozdíly mezi jednotlivými částmi nového státu
- Byly provedeny reformy, které měly posílit hospodářskou samostatnost ČSR

Bankovní soustava v první republice

- **Veřejnoprávní instituce**
- **Komerční bankovní ústavy**
- **Ústavy lidového peněžnictví**

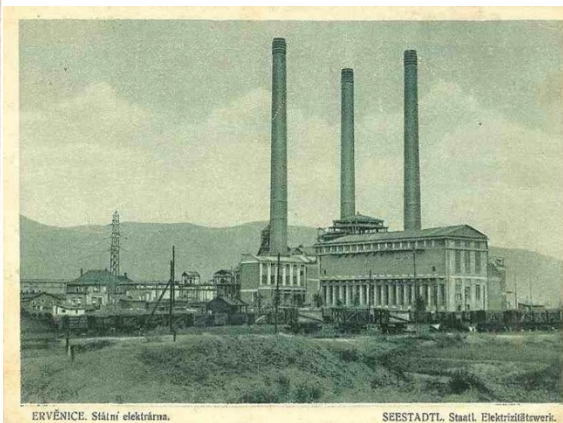
Pozice průmyslu v čs. ekonomice

- Od 20. let pozice průmyslu ve výrobní sféře rostla
- Převažoval spotřební průmysl, typická zůstávala převaha lehkého a potravinářského průmyslu
- Největší zastoupení měly malé a střední podniky

Obchodní síť v ČSR

- Kritériem rozvinutosti tzv. **obslužný standard** (udává počet obyvatel na jednoho pracovníka v obchodě)
- V r. 1930 v českých zemích obslužný standard 31,5 obyvatel na jednoho pracovníka v obchodě. Na Slovensku obslužný standard v té době 62,9 osob

Státní podnikání

ERVĚNICE. Státní elektrárna.

SEESTADTL. Staatl. Elektrizitätswerk.

Bat'ovy závody – vrchol československého podnikání

Nové jaro - nové boty

19 Kč 25.-
19 Kč 25.-
12 Kč 15.-
29 Kč 18.-
39 Kč 18.-
49 Kč 18.-
29 Kč 18.-
39 Kč 18.-
59 Kč 18.-

Ke každé obuvi vhodné punčosky.
Dětské od Kč1.-. Dámské od Kč2.-
Pánské ponožky od Kč1.-

Bata

Dopady krize

Státní zásahy do podnikání

- V řadě oborů byl vyhlášen tzv. numerus clausus (zákaz zakládání nových podniků)
- Typickou tendencí se stala podpora monopolizace
- Prosazoval se státní intervencionismus
- Byla opouštěna politika silné měny

Hospodářský vývoj v době německé okupace

- V průmyslových závodech byl stanoven přesný výrobní program a centrálně byly přidělovány zakázky, suroviny, polotovary i paliva
- Byly prosazovány změny vlastnických vztahů (germanizace, arizace)

Vlastnické změny po roce 1945, resp. 1948

- Konfiskace majetku vysídleného německého obyvatelstva a kolaborantů
- Znárodnění průmyslových podniků podle dekretů z podzimu 1945
- Likvidace živnostenského podnikání
- Kolektivizace zemědělství